

КОМЕРЦІЙНА ОСВІТА (К.о.) – процес і результат здобуття особистістю знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що сприяє успішному здійсненню комерційної діяльності. Концептуально її визначено складовою професійної освіти, яка орієнтована на задоволення потреб особистості, суспільства та держави у підготовці фахівців з ринкової економіки.

К.о. дає підґрунтя для комерційних дій з урахуванням юридичного, управлінського, морально-етичного, економічного та інших аспектів, формує уміння ефективного використання наявних ресурсів та залучених інвестицій. Вона еволюціонує і вдосконалюється, враховує індивідуальні, колективні, місцеві, регіональні, суспільні та загальнодержавні потреби, формує активну особистість здатну до адаптації, саморозвитку та успішної життєдіяльності в комерційному середовищі. Компонентами К.о. є загальноосвітня, правова, професійна, психолого-педагогічна, економічна підготовка, менеджмент-освіта і само-менеджмент.

К.о. уможливорює опанування уміннями аналізувати та прогнозувати альтернативи розвитку процесів і подій у сфері комерції, сприяє розвитку лідерських якостей, раціонального мислення в умовах нестабільності та стресових ситуацій. До основних напрямів К.о. належать управління, маркетинг, економіка, бухгалтерський облік, фінанси та господарське право.

Соціальне замовлення на комерційну освіту існує як з боку суспільства, зацікавленого в соціально відповідальних суб'єктах комерційної діяльності, так і з боку комерсантів, мотивованих відповідати новітнім тенденціям в сфері економіки і комерції.

До особливостей К.о. належать: 1) орієнтація на отримання додаткових можливостей в результаті освоєння нових вмінь і навичок; 2) спрямованість на вирішення актуальних практичних проблем, досягнення визначених завданнями результатів; 3) пріоритетність активних методів навчання; 4) організація освітнього процесу у такий спосіб, щоб суб'єкти учіння ставали співавторами навчання; 5) домінування практичних аспектів навчання щодо організації комерційної справи з використанням методу кейсів; 6) впровадження в навчальний процес досвіду

розвинутих країн; 7) застосування інноваційних технологій, засобів та методів навчання й адміністрування; 8) поглиблене вивчення іноземних мов; 9) інтенсивне залучення провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців з К.о. для теоретичного і практичного навчання студентів; 10) впровадження коучинг-технологій; 11) підвищення мобільності студентів та сприяння їх закордонній практиці.

К.о. надається у середніх, вищих та післядипломних закладах освіти. Її можна здобувати формально, неформально та інформально. Найбільш поширеною установою К.о. є комерційна школа. У світі налічують понад 13700 комерційних шкіл, де щорічно випускають 200-250 тис. фахівців. Одними з основних лідерів К.о. є США, Франція і Великобританія.

До вагомих факторів, що стимулюють розвиток комерційної освіти можна віднести: 1) соціальні потреби і очікування від комерційної діяльності; 2) вплив комерційних структур на розвиток суспільства; 3) попит громадян на соціально-економічні знання; 4) потреби комерсантів у нових технологіях здійснення комерційної діяльності з метою отримання додаткового прибутку.

Лит.: 1. Вагонова О.Г. (2017). Бізнес-освіта як чинник імплементації економіки знань. *Економічний вісник Національного гірничого університету*, № 3, 142–154; 2. Мазур І.І. (2013). Інновації в освіті як основа для модернізації вітчизняної економіки. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, 117–118. 3. Осовська Г.В. (2007). *Економічний словник*. Київ; 4. Савченко О.В. (2012, 18 травня). Бізнес-освіта в Україні. *Дзеркало тижня*, № 18. URL: https://dt.ua/ECONOMICS/biznes-osvita__v_ukrayini.html.

В.М. Піддячий